

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE MANAGEMENT OF INSTITUTIONS OF PRE-SCHOOL EDUCATION

У роботі розкрито сутність, характеристики та методи управління закладами дошкільної освіти. Проаналізовано законодавчі акти щодо реформування та цифровізації освіти. Визначено та обґрунтовано підходи щодо управління дошкільним закладом, які передбачають забезпечення державного управління з урахуванням громадської думки, внаслідок чого змінюються навантаження, функції, структура і стиль центрального та регіонального управління освітою. Одним із виділених напрямів модернізації управління освітою відповідно до Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки є впровадження новітніх інформативно-управлінських і цифрових технологій.

Проведено аналіз цифрових складників системи управління Осокорівського дошкільного навчального закладу «ясла-садок» Осокорівської сільської ради с. Осокорівка Нововоронцовського району Херсонської області. Обґрунтована необхідність функціонування власного веб-сайту, оскільки веб-ресурс забезпечує зворотний зв'язок адміністрації дитячого саду і батьків. Розглянуто структуру та можливості використання власного веб-сайту та допоміжного програмного продукту «КУРС: Дошкілля» при управлінні Осокорівського дошкільного навчального закладу «ясла-садок». Визначено проблемні аспекти управління при використанні цифрових технологій.

Визначено рівень ефективності управління ЗДО, розроблено та запропоновано напрями оптимізації та удосконалення управління в умовах цифровізації. Необхідними умовами для активного впровадження цифрових технологій у ЗДО є покращення матеріально-технічного оснащення робочих місць, організація додаткового навчання щодо цифрових технологій, заохочення кращих результатів, проведення заходів із метою узагальнення досвіду і популяризації використання цифрових технологій. Використання отриманих результатів дозволить підвищити ефективність управління дошкільним закладом в умовах цифровізації освіти.

Ключові слова: управління дошкільною освітою, менеджмент, цифрові технології, заклад дошкільної освіти, веб-сайт, програмний продукт.

In the article are revealed the essence, characteristics and methods of management of institutions of pre-school education. Analyzed the legislation of education reform and digitization. Defined and substantiated the approaches to the management of institution of pre-school. This approaches are envisage the provision of public administration in the light of public opinion. Results are changes the workload, functions, structure and style of central and regional management of education. One of the highlighted areas of modernization of education management is the introduction of the latest information-management and digital technologies (Concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020).

The analysis of the digital components of the management system of "day nursery" Osokoriv institution of pre-school educational of the Osokorivka village Council in Osokorivka village of Novovorontsovsk District in Kherson region. The foregrounding necessity of owning a website. The web resource provides feedback from the kindergarten administration and parents. The considered are structure and possibilities of using own web-site and the auxiliary software program "KURS: Doshkillia" under the management of the "day nursery" Osokoriv institution of pre-school education. Identified are the problematic aspects of management with using digital technologies.

In addition, determined is the level of efficiency of management of the institution of pre-school education. Developed and proposed the directions of optimization and improvement of management in the conditions of digitalization. Necessary conditions for the active introduction of digital technologies of the pre-school educational are: improving the logistical equipment of the workplaces, organizing additional training in digital technologies, promoting the best results, measures taken to summarize the experience and promote the use of digital technologies. The results obtained in quality rating allow improving administrative efficiency of pre-school educational establishments against the backdrop of decentralization of power.

Key words: management of pre-school education, management, digital technologies, institution of pre-school education, website, software.

УДК 37.07:004.04
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2019.21.3-35>

Грядуща В.В.,
канд. техн. наук,
старший викладач кафедри технологій
навчання, охорони праці та дизайну
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти
ДВНЗ «Університет менеджменту
освіти» Національної академії
педагогічних наук України

Шевченко М.П.,
завідувач
Осокорівського дошкільного
навчального закладу
«ясла-садок» Осокорівської сільської
ради Нововоронцовського району
Херсонської області

Постановка проблеми в загальному вигляді.

У Національній доктрині розвитку освіти України [1] вказано, що сучасна система управління освітою має розвиватися як державно-громадська, має враховувати регіональні особливості, тенденції до зростання автономії закладів освіти, конкурентоспроможність їхніх освітніх послуг. Діяльність освітян має спрямовуватися на пошуки нових демократичних відкритих моделей управління освітою, які орієнтують освітні процеси не на відтворення, а на розвиток. Крім того, першочерговим завдан-

ням управління освітою є налагодження високопрофесійного наукового, аналітичного, інформаційного супроводу управлінських рішень, подолання розрізненості адміністративних даних.

Відповідно до Доктрини [1] нова модель системи управління сферою освіти має бути відкритою і демократичною. В ній передбачається забезпечення державного управління з урахуванням громадської думки, внаслідок чого змінюються навантаження, функції, структура і стиль центрального та регіонального управління освітою.

Одним із виділених напрямів модернізації управління освітою є впровадження новітніх інформаційно-управлінських і цифрових технологій.

Цифровізація освіти є одним зі складників плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки [2]. У Концепції [2] підкреслено, що сектори економіки та суспільства, які використовують цифрові технології, зростають швидше, дешевше та якісніше. Сфери життєдіяльності, зокрема освіта, що модернізуються завдяки цифровим технологіям, стають набагато ефективнішими та створюють нову цінність та якість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Глибокий аналіз менеджменту в освітніх організаціях наведено у [3], зокрема показано [3, с. 6], що управлінська діяльність керівника закладу освіти в сучасних умовах є поліфункціональною, полідіяльнісною і професійною, зміст якої виходить за межі педагогічних знань і потребує оволодіння ним менеджментом, знаннями й уміннями суміжних галузей наук з управління. Проблема формування професіоналізму та управлінської компетентності керівників закладів освіти займалися В.Г. Афанасьєв, Н.Д. Байков, В.І. Бондар, Р.П. Вдовиченко, Б.А. Гаєвський, Л.І. Даниленко, Г.В. Єльнікова, Н.І. Клокар, О.В. Королюк, В.І. Маслов, В.К. Мельник, В.В. Олійник, З.В. Рябова, Т.М. Сорочан, А.Д. Чернявський та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Натепер стають актуальними питання об'єднання теорії менеджменту з сучасними цифровими технологіями при управлінні закладом освіти.

Мета статті - розкрити особливості управління закладом освіти в умовах цифровізації суспільства та запропонувати напрями реалізації цифрового менеджменту в закладах дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Процес управління закладом дошкільної освіти можна розглядати як діяльність об'єднаних у певну структуру суб'єктів та об'єктів управління, спрямовану на досягнення поставлених цілей управління шляхом реалізації певних функцій і застосування відповідних методів і принципів управління. Управління передбачає здійснення суб'єктом управління низки послідовних операцій: підготовку та прийняття рішень, організацію виконання рішень і контроль за їх виконанням, підбиття результатів [4, с. 8].

Управлінням закладом дошкільної освіти є система управлінських і організаційних заходів, форм і прийомів, спрямована на підвищення результативності освітнього процесу і його якості. По суті іхователь є менеджером освітнього процесу, а керівник закладу дошкільної освіти – менеджером освітнього процесу загалом [5, с. 13]. Мається на увазі, що управлінням у закладі дошкільної освіти займаються всі, але у кожного співробіт-

ника є своя специфіка участі в ньому, закріплена в нормативно-правовому документі.

Сполучною ланкою управління системою ЗДО є його керівник і решта учасників освітніх відносин – методист, педагоги, батьки. Це один освітній осередок, який здійснює напрям до досягнення освітніх цілей у процесі становлення особистості на новому етапі розвитку суспільства за допомогою вільного вибору форм, методів і прийомів управління, спрямованих на підвищення результативності освітнього процесу і підвищення якості освітньої діяльності в дошкільній освітній організації.

Вивчаючи систему роботи закладу дошкільної освіти крізь призму управління, слід пам'ятати, що інформатизація управління закладом освіти не є тільки технологічною проблемою. Стратегічною лінією управління слід вважати використання потужного інформатизаційного ресурсу з метою подальшого розвитку освіти. Це дозволяє здійснювати повний системний аналіз ресурсної бази з метою визначення її повноти й достатності; формувати критичне мислення керівника, яке сприяє об'єктивному аналізу ситуації у власній установі, а також враховувати вітчизняний і зарубіжний досвід; використовувати інформаційний ресурс для модернізації таких управлінських функцій як планування, керівництво й контроль; управляти інформаційними потоками, забезпечуючи надійний захист інформації; визначати коло її споживачів; структурувати інформацію так, щоб кожен користувач (директор, практичний психолог, педагог) мав доступ до неї в межах своєї професійної компетенції [6].

Першим необхідним елементом цифровізації структури управління ЗДО (заклад дошкільної освіти) є наявність власного **веб-ресурсу**. Наявність власного веб-ресурсу дошкільного закладу – необхідна умова існування будь-якої сучасної, прогресивної, відповідної поточним стандартам освітньої організації. Наявність персонального сайту істотно підвищує рівень послуг, які надаються дошкільним навчальним закладом, формує його позитивний імідж. Принципову роль відіграє не тільки інформаційне наповнення сайту, а й інформативність подачі, верстка сторінок, що позитивно позначається на якості взаємодії між адміністрацією навчального закладу і споживачем освітніх послуг. Крім того, якісне формальне рішення електронного інформаційного ресурсу формує позитивний образ і позитивні враження, пов'язані з освітньою установою. Інтернет-сайт здатний істотно поліпшити ефективність роботи з інформацією, пов'язаною із забезпеченням внутрішніх потреб освітньої організації.

Автори розглядають ефективність застосування веб-сайту в управлінні закладом дошкільної освіти на прикладі Осокорівського ДНЗ

«ясла-садок» Осокорівської сільської ради Нововоронцовського району Херсонської області. Осокорівський ДНЗ «ясла-садок» має свій веб-сайт: <http://osokorivka-dnz.ks.sch.in.ua>. Він є сторінкою в мережі Інтернет (рис. 1), яка містить графіку, документи, тексти тощо.

Інформація на веб-сайті Осокорівського ДНЗ «ясла-садок» розміщується в текстовій і табличній формах. На сайті навчального закладу також розміщується інформація у формі копій документів. Матеріал сайту Осокорівського ДНЗ «ясла-садок» підлягає оновленню протягом тридцяти днів із дня внесення відповідних змін.

Осокорівський ДНЗ «ясла-садок» має підставу публікувати на офіційному сайті дитячого садка локальні акти, накази, ліцензії, опитування, положення, фотографії із заходів, організувати гостьову книгу, використовувати інші форми зворотного зв'язку з відвідувачами сайту, публікувати іншу інформацію, яка відноситься до діяльності установи та системи дошкільної освіти.

Інформаційно-консультативна діяльність Осокорівського ДНЗ «ясла-садок» – офіційний сайт, який забезпечує оперативне надання інформації батькам, педагогам, тощо. Інформація на сайті є відкритою і загальнодоступною, якщо інше не визначено спеціальними документами. Користувачами сайту дошкільного закладу є завідувач ЗДО; працівники ЗДО (у тому числі педагоги); батьки вихованців; батьки майбутніх вихованців та усі зацікавлені. Педагогам сайт необхідний для налагодження контакту з батьками, який є своєрідним майданчиком для обміну методичними матеріалами.

Офіційний сайт Осокорівського ДНЗ «ясла-садок» створений і для батьків, чиї діти вже ходять у цей дитячий сад. Сайт допоможе бути в курсі останніх подій дитячого садка. Батьки, які

знаходяться в пошуку дошкільного навчального закладу, переглядаючи освітні організації, можуть порівнювати і зробити вибір на користь кращого. Інформаційний ресурс забезпечує зворотний зв'язок адміністрації дитячого саду і батьків. Необхідна інформація знаходиться без особливих візуальних перешкод. Навігація по сайту здійснюється системою меню.

Стартова сторінка містить основну і найбільш значущу інформацію для відвідувача. Тут виводиться збірна інформація основних розділів сайту, які містять дані про всі елементи (відомості про освітню організацію, новини, інформацію, проекти, фотоальбоми, контакти тощо). Сторінка призначена для батьків, персоналу та інших зацікавлених користувачів, тому використаний ненав'язливий дизайн, найпростіший для сприйняття інтерфейс. Присутній і технічний дизайн – зручна навігація і грамотне розташування ключових елементів на сторінці сайту. Сайт адаптовано під усі екрани. Вміст при необхідності скорочується, видаляючи другорядні інформаційні блоки і залишаючи найважливіше.

Загалом структура сайту Осокорівського ДНЗ «ясла-садок» виглядає так: *головна* (на сторінці наведена загальна інформація, яка носить рекламний характер, обов'язкова форма зворотного зв'язку і контакти); *відомості про освітню організацію* (загальна інформація про дитячий садок для батьків: рекламний текст, переваги, фото залів, фото керівника і його вітальна промова); *режим* (режим роботи дитячого садка); *групи* (опис кожної групи дитячого садка, вік дітей, фото та інформація про вихователя); *галерея* (фотоальбоми кожної групи, фоторепортажі зі свят); *контакти* (адреса, карта з описом як діїхати, телефони, форми зворотного зв'язку); також можливі рубрики «Статті», «Корисні поради».

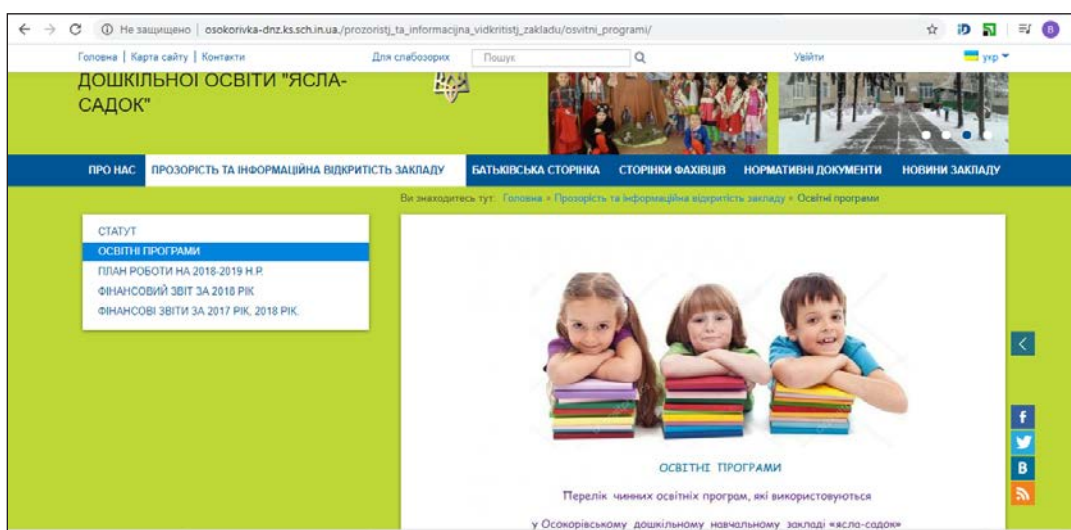

Рис. 1. Веб-сайт Осокорівського ДНЗ «ясла-садок»

Другим елементом цифровізації управління ЗДО є **допоміжні програми**, які автоматизують управлінські процеси. Осокорівський ДНЗ «ясла-садок» використовує програмний продукт «КУРС: Дошкілля» (рис. 2), призначений для автоматизації обліку вихованців і педагогічного складу, ведення діловодства та документообігу, обліку матеріальних цінностей дошкільної установи, що дозволяє підтримувати роботу багатьох користувачів і автоматизувати робочі місця завідувача, заступника завідувача з адміністративно-господарської роботи, бухгалтера, секретаря, діловода.

Цей продукт складається з декількох підсистем:

1. Підсистема «Облік вихованців», яка відображає загальну інформацію про заклад дошкільної освіти, можливе ведення особистих справ вихованців, зберігання відомостей про батьків (законних представників), контроль подачі заявок на прийом у ЗДО, формування черги, облік договорів із батьками, наказів на зарахування, переведення і вибуття дітей, ведення таблицю відвідуваності, контроль плати за утримання дитини в ЗДО, формування Відомості про діяльність дошкільного освітнього закладу. У дошкільному закладі не використовується, але можливість є.

2. Підсистема «Кадровий облік» передбачає роботу зі штатним розкладом, трудовим договором, супровід кадрових рухів ЗДО (прийом на роботу; кадрові переміщення всередині організації; звільнення з організації), супровід відряджень, облік разових договорів на виконання робіт фізичними особами, ведення особистих карток співробітників, формування виробничого календаря і графіків роботи, таблиць обліку робочого часу, ведення графіка відпусток, облік різних видів стажу, облік термінів атестацій, курсів підвищення кваліфікації. У дошкільному закладі ведеться в повному обсязі.

3. Підсистема «Облік методичних матеріалів» враховує методичні матеріали в різних розрізах, зберігання електронних образів, спільну інтерактивну роботу вихователів дошкільного закладу з методичними матеріалами, можливий контроль видачі і повернення методичних матеріалів на руки співробітникам установи. У дошкільному закладі не використовується, але можливість є.

4. Підсистема «Загальне діловодство» передбачає реєстрацію документів організації (вхідні, вихідні, внутрішні), супровід переписки з зовнішніми організаціями, фізичними особами, батьками, контроль виконання доручень керівництва та виконання планів робіт, спільну підготовку та узгодження проектів документів, супровід паперового документообігу (контроль передачі документів, номенклатура справ), спільна робота з файлами організації, формує реєстри зовнішньої відправки (облік і оформлення відправлень вихідних документів). У дошкільному закладі використовується частково.

5. Підсистема «Облік матеріальних цінностей» формує балансовий і позабалансовий облік матеріальних цінностей, облік надходження та розподілу матеріальних цінностей, інвентарний і кількісний облік, облік місцезнаходження матеріальних цінностей, призначення відповідальних за зберігання і використання кожної облікової одиниці. У дошкільному закладі ведеться в повному обсязі.

Загалом у Осокорівському ДНЗ «ясла-садок» на сьогодні створено цифрове інформаційне середовище, достатнє для успішної реалізації управлінських функцій щодо освітнього процесу та процесу функціонування закладу дошкільної освіти як організаційної структури, що дозволяє вибудовувати і реалізовувати в майбутньому перспективу розвитку дитячого садка в умовах реформування структури освіти, реалізації нового

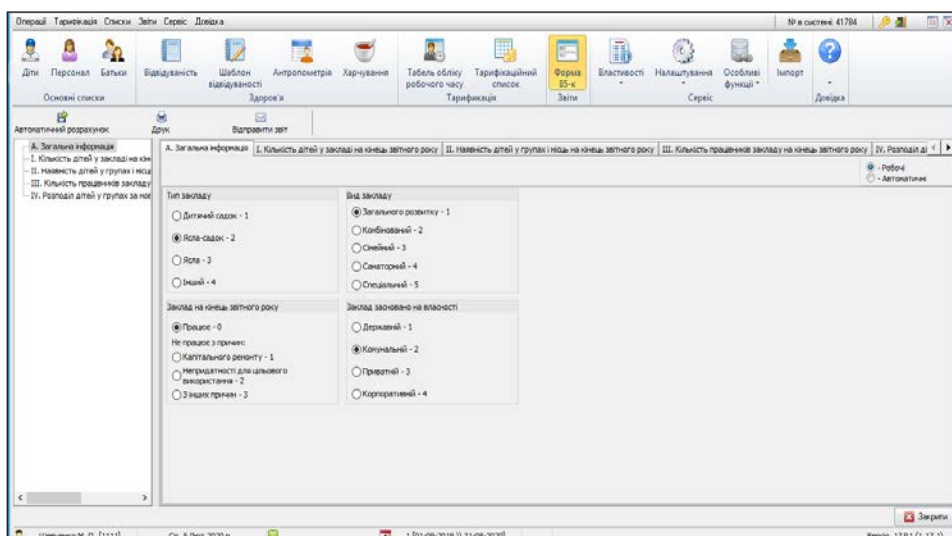

Рис. 2. Програмний продукт «КУРС: Дошкілля»

покоління освітніх стандартів, пошуку й апробації моделі «ефективного дошкільного закладу» на основі цифрових технологій.

Висновки. Головною проблемою у національних закладах дошкільної освіти є безсистемний характер використання цифрових технологій. Використання цифрових технологій у освітній діяльності стихійне, часом не заплановане. Часто присутня пасивність як педагогів, так і батьків в області цифрових технологій і застосуванні їх у повсякденній практиці; малий відсоток участі педагогів і батьків вихованців у мережевій діяльності; найбільш активним користувачем цифрових технологій у закладах дошкільної освіти є адміністративно-фінансовий сектор управління. У зв'язку з цим постають такі проблеми:

– Як активізувати процес цифровізації, щоб використання цифрових технологій в освітній діяльності носило традиційний характер?

– Як підвищити активність у використанні цифрових технологій в інших напрямках?

Вирішити проблеми можна, створивши усі необхідні умови для активного впровадження цифрових технологій як в управлінський процес, так і в освітній як складників управлінського процесу через покращення матеріально-технічного оснащення робочих місць, організацію додатко-

вого навчання щодо цифрових технологій, заохочення кращих результатів, проведення заходів із метою узагальнення досвіду і популяризації використання цифрових технологій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17.04.2002 № 347. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.

2. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження КМУ від 17.01.2018 № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.

3. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Х. : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.

4. Іванова Т.В. Культура педагогічного менеджменту викладача ВНЗ непедагогічного профілю : посібник. Педагогічна думка, 2012. 126 с.

5. Пуденко Т.И., Богуславская Т.Н. К вопросу о критериях оценки эффективности деятельности дошкольных образовательных организаций. *Управление образованием: теория и практика*. 2015. № 2. с. 13.

6. Косенчук О.Г., Бахмут Н.В. Модель інформаційно-комунікаційного забезпечення управління якістю дошкільної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Том 69. № 1. С. 246–257.